

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування вищого навчального закладу)

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ЕКОНОМІКИ

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему : «Світовий досвід державно-приватного партнерства з розвитку
об'єктів соціальної сфери»

Виконала: здобувач 2 курсу, групи МЕВ-
2.1

спеціальності

292 «Міжнародні економічні відносини»

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Білецька Д.П

(прізвище та ініціали)

Керівник: Нестерова К.С., к.е.н., доц.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Білецька Д.П. Світовий досвід державно-приватного партнерства з розвитку об'єктів соціальної сфери.

Кваліфікаційна робота на здобуття вищої освіти за другим (магістерським) рівнем зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, 2022 р.

У світовій практиці проекти державно-приватного партнерства (ДПП) отримали велике розповсюдження, оскільки забезпечують ефективну взаємодію учасників, одним із яких виступає держава. Також дуже активно модель ДПП реалізується у соціальній сфері, яка, передусім у країнах, що розвиваються та країнах з перехідною економікою, страждає від недостатності державних витрат. В Україні проекти ДПП мають величезний потенціал розвитку і спроможні сприяти післявоєнному відновленню економіки країни на засадах інноваційності, соціальної орієнтації.

Водночас багато аспектів ДПП у соціальній сфері з метою розвитку соціальної інфраструктури в Україні залишаються недостатньо дослідженими.

Метою роботи є аналіз доцільності реалізації проектів державно-приватного партнерства у соціальній сфері, і формулювання рекомендацій щодо розвитку таких проектів в Україні.

Для досягнення поставленої мети були вирішені такі завдання:

1. Дослідити поняття ДПП, розглянути основні моделі, механізми та форми його функціонування.
2. Проаналізувати світовий досвід застосування механізмів ДПП.
3. Визначити переваги та недоліки реалізації проектів ДПП у соціальній сфері.
4. Дослідити доцільність реалізації проектів ДПП у соціальній сфері в Україні.
5. Сформулювати рекомендації щодо розвитку проектів ДПП в Одеській області.

Об'єктом дослідження є державно-приватне партнерство.

Предмет дослідження - відносини між державними структурами та приватним сектором у процесі реалізації проєктів ДПП у соціальній сфері в Україні.

У процесі написання роботи використовувались аналітичні звіти Світового банку, ОЕСР, Європейського інвестиційного банку, Міністерства економіки України, Національного інституту стратегічних досліджень, міжнародної консалтингової організації «McKinsey», а також інші вітчизняні і світові статистичні дані.

У роботі була досліджена сутність поняття ДПП, систематизовані ключові моделі, механізми та форми ДПП, проаналізований сучасний європейський досвід реалізації проєктів ДПП, сформульовані рекомендації щодо розвитку проєктів ДПП у соціальній сфері в Україні.

Окремі положення роботи були представлені XI Всеукраїнській науковій конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Економіко-правовий розвиток сучасної України» (25 листопада 2022 р.).

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури з 72 найменуваннями, містить 22 рисунки, 16 таблиць. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінки без додатків.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, проєктне фінансування, стейкхолдер, соціальна інфраструктура, світовий досвід.

ЗМІСТ	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ МОДЕЛІ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА.....	5
1.1. Сутність державно-приватного партнерства.....	5
1.2. Сучасні форми державно-приватного партнерства у світовій практиці.....	11
1.3. Механізм розподілу обов'язків між учасниками моделі державно-приватного партнерства.....	17
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ПРОЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА.....	27
2.1. Світовий досвід реалізації проєктів державно-приватного партнерства.....	27
2.2. Стратегія реалізації проєктів державно-приватного партнерства в Україні	35
2.3. Ринок проєктів державно-приватного партнерства в Україні.....	43
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ	56
3.1. Актуальність реалізації проєктів державно-приватного партнерства у соціальній сфері в Україні.....	56
3.2. Практика реалізації проєктів державно-приватного партнерства у соціальній сфері в Україні.....	62
3.3. Аналіз та перспективи розвитку державно-приватного партнерства в Одеській області.....	69
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85
ДОДАТКИ.....	94

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 1 липня 2010 року № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (дата звернення: 1.10.2022 р.).
2. Безбах Н. Методологічні аспекти організації державно-приватного партнерства. *Наукові розвідки з державного та муніципального управління*. Київ, 2011. Вип. 1. С. 275–285.
3. Бенювська Л. Соціальна інфраструктура територіальних громад: інтереси стейкхолдерів. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/35295/2/GEV_2021v69n2_Benovska_L-Social_infrastructure_of_14-23.pdf (дата звернення: 15.10.2022 р.).
4. Брайловський І.А. Державно-приватне партнерство : методологія, теорія, механізми розвитку : дис. д-ра екон. наук : 08.00.03. Чернігів, 2018. 462 с.
5. Васильєва О. І. Напрями застосування державноприватного партнерства в соціальній сфері. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2014. № 10. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/op>. (дата звернення: 1.10.2022 р.).
6. Виноградова НВ. Механізм державної підтримки проєктів державно-приватного партнерства у регіонах. *Публічне урядування*. 2022. № 2 (30). С. 16-22.
7. Глазко Н. Д. Зарубіжний досвід забезпечення соціальної сфери. *Ефективна економіка: наукове фахове видання*. 2014. №5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>(дата звернення: 15.10.2022 р.).
8. Глобальний індекс благополуччя. URL: <https://zbruc.eu/taxonomy/term/13929> (дата звернення: 15.10.2022 р.).
9. Гриценко Л. Л. Державноприватне партнерство в контексті реалізації стабілізаційної політики держави. *Економіка і регіон*. 2012. № 2. С. 19-24.

10. Губанова Т. Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки в Україні: нормативно-правова характеристика. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 220 – 224.
11. Данилишин Б. Державно-приватне партнерство: стратегічна форма взаємодії влади і бізнесу. Збірник наукових праць економічного інституту Мінекономрозвитку України. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/derzhavnoprivatne-partnerstvo-yak-forma-institutsyunalnoyivzaemodiyi-organiv-vladi-z-biznesom/viewer> (дата звернення: 05.10.2022 р).
12. Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.10.2022 р.).
13. Державний бюджет на 2023 рік покриває всі соціальні видатки. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/11/10/derzhavnyj-byudzheth-na-2023-rik-pokryvaye-vsi-soczialni-vydatky/#:~:text=96> (дата звернення: 25.10.2022 р.).
14. Державно-приватне партнерство в системі регулювання економіки : монографія / [Єфименко Т.І., Черевиков Є.Л., Павлюк К.В. та ін.] ; за заг. ред. чл.-кор. НАНУ Т.І.Єфименко ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозів. К., 2012. 372 с.
15. Державно-приватне партнерство як механізм реалізації нової регіональної політики: можливості застосування та практичні аспекти підготовки і впровадження інвестиційних проектів, 2017 р. 106 с. (публікація підготовлена за підтримки Європейського Союзу та його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції). URL: http://rdpa.regionet.org.ua/images/129/PPP_report_U-LEAD_30_10_2017.pdf (дата звернення: 1.10.2022 р.).
16. Дьоміна І.О. Державно-приватне партнерство як механізм розвитку сфери освіти в Україні в умовах децентралізації та глобалізації. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2021. № 2. С. 52 – 58.

17. Єрмілов С. Особливості формування інституту державно-приватного партнерства. *Держава та регіони*. 2011. № 4. С. 92–95.
18. ЕСКО-договори у бюджетній сфері. URL: <https://voladm.gov.ua/article/esko-dogovoriv-u-byudzhetniy-sferi/> (дата звернення: 15.10.2022 р.).
19. Жовнірчик Я. Ф. Формування державно-приватного партнерства в системі державного управління щодо забезпечення стійкого соціально-економічного зростання суспільства. *Науковий вісник Академії Муніципального управління*. Серія: «Управління». 2013. Вип. 2. С. 35-43.
20. Залознова Ю.С., Петрова І.П., Трушкіна Н.В. Визначення змісту поняття «державно-приватне партнерство»: теоретичні засади. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 5. С. 92 – 98.
21. Історія успіху КНП «Одеський обласний центр нефрології та діалізу». URL: <https://healthcenter.od.ua/2020/06/03/istoriya-uspihu-knp-odeskyj-oblasnyj-czentr-nefrologiyi-ta-dializu/> (дата звернення: 1.11.2022 р.).
22. Квітка С.А. Публічно-приватне партнерство як дієвий механізм взаємодії влади та бізнесу. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 7-8. С. 47- 56.
23. Кириченко С.О. Використання світового досвіду задля розвитку соціальної інфраструктури в регіонах України. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2016. № 13. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/80088> (дата звернення: 12.10.2022 р.).
24. Комарницька Г.О. Активізування державно-приватного партнерства в умовах розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності : дис. д-ра екон. наук : 08.00.03. Львів, 2020. 469 с.
25. Королюк Т. Європейський досвід публічно-приватного партнерства та особливості його розвитку в Україні. Фінансове забезпечення інноваційних проєктів малого та середнього бізнесу: глобальні виклики та українські реалії: Матеріали І Міжнар. наук.-практ.

конф., 7 грудня, 2016, Україна, м. Київ. С. 70- 73. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/20808/1/70-73.pdf>. (дата звернення: 10.11.2022).

26. Косович Б. Державно-приватне партнерство як один із важливих інструментів забезпечення цілей сталого розвитку. *Економічний аналіз*. 2020 рік. Том 30. № 4. С. 51 – 59.

27. Краще разом: як війна змінює правила державно-приватного партнерства. URL: <https://mind.ua/openmind/20244236-krashche-razom-yak-vijna-zminyue-pravila-derzhavno-privatnogo-partnerstva> (дата звернення: 24.10.2022 р.).

28. Крилов Д. В. Концептуальні основи державно-приватного партнерства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 1(4). URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-03> (дата звернення: 1.10.2022 р.).

29. Круглов В.В. Розвиток державно-приватного партнерства в Україні: механізми державного регулювання : Монографія. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. 252 с.

30. Круглов В.В. Державно-приватне партнерство: стан та наукові підходи. Державне регулювання інноваційного розвитку України: стратегічні пріоритети : Монографія / за ред. М.А. Латиніна. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2014. С. 22-32.

31. Круглов В.В. Механізми державного регулювання розвитку державноприватного партнерства в Україні: дис. д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02. Харків, 2020, 479 с.

32. Круглов В.В. Роль державно-приватного партнерства у забезпеченні соціальної відповідальності бізнесу. URL: https://www.researchgate.net/publication/351618671_ROL_DERZAVNO-PRIVATNOGO_PARTNERSTVA_U_ZABEZPECENNI_SOCIALNOI_VIDPOVIDALNOSTI_BIZNESU (дата звернення: 12.11.2022 р.).

33. Лікарню швидкої допомоги Львова включили у пілотний проєкт державно-приватного партнерства. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3261771-likarnu-svidkoi-dopomogi-lvova-vklucili-u-pilotnij-proekt-derzavnoprivatnogo-partnerstva.html> (дата звернення: 12.10.2022 р.).
34. Мащенко М.А. Державно-приватне партнерство як умова забезпечення інвайронментальної безпеки. *Ефективна економіка*. 2018. №12, URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/83.pdf (дата звернення: 1.10.2022 р.).
35. Мехіназім енерго-сервісних (ЕСКО) контрактів у Києві. URL: https://www.solor.gov.ua/docs/all/buklet_esko.pdf (дата звернення: 15.10.2022 р.).
36. Міжнародний валютний фонд: офіційний сайт. URL: <https://www.imf.org/en/Home> (дата звернення: 10.10.2022 р.).
37. Міністерство економіки України: офіційний сайт. URL: <https://me.gov.ua/> (дата звернення: 1.10.2022 р.).
38. Овсянникова Я. Форми участі держави у проєктному фінансуванні на основі розвитку державно-приватного партнерства. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2011. № 123. С. 62 – 65.
39. Овчарова Н.В. Роль бюджетного забезпечення державної підтримки проєктів державноприватного партнерства в соціальній сфері та проблеми його розвитку. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/50086/8/Ovcharova_Rol_biudzhethnoho_zabezpechennia.pdf;jsessionid=D103800FBFD394BF75C113CE773B0395 (дата звернення: 10.10.2022 р.).
40. Оленцевич Н.В., Ковальова О.В. Державно-приватне партнерство у розвинених країнах світу: досвід для України. *Економічний аналіз*. 2014. № 1, Т. 15. С. 134-143.
41. Олійник Г. Державно-приватне партнерство як механізм зменшення ризиків соціальної сфери. *Економіка*. 2015. № 3. С. 67 – 72.

42. Організація економічного співробітництва та розвитку: офіційний сайт. URL: <https://www.oecd.org/> (дата звернення: 1.10.2022 р.).
43. Павлюк К.В., Павлюк С.М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 10–19.
44. Пакулін С.Л., Ципкін Ю.А., Пакуліна А.А. Розвиток державноприватного партнерства в регіоні в умовах уповільнення темпів глобалізації економіки. *Траектория науки*. 2017. № 1, Т. 3. С. 4.9-4.23.
45. Пашинська К.С. Моделі фінансування проектів державно-приватного партнерства. *Агросвіт*. 2017. № 12. С. 63 – 68.
46. Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства: Практичний посібник для органів місцевої влади та бізнесу / С. Грищенко. Київ : ФОП Москаленко О.М., 2011. 140 с.
47. Поляков Р. Б. Поняття та функції державно-приватного партнерства. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. Вип. 86 / редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика, 2020. С. 182-189.
48. Пристайко, О. П. Проблеми фінансування установ соціальної сфери в Україні. *Економічний аналіз*: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. Том 21. № 1. С. 262-267.
49. Реформа ДПП або як долучити бізнес до модернізації країни. URL: https://lb.ua/blog/halyna_yanchenko/522805_reforma_dpp_abo_yak_doluchiti_biznes.html (дата звернення: 05.10.2022).
50. Світовий банк: офіційний сайт. URL: <https://www.worldbank.org/en/home> (дата звернення: 05.10.2022).

51. Система представництва інтересів соціальних груп в Україні: інституалізація механізмів : аналітична доповідь. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2012. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2013-01/sys_predstav-5cdc3.pdf (дата звернення: 05.10.2022).
52. Сідуняк О. В. Зарубіжний досвід використання державно-приватного партнерства у соціальній сфері. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини* : зб. наук. пр. Вип. II (54), 2014. С. 58-67.
53. Сімсон О.Е. Правова модель приватно-публічного партнерства в інноваційній сфері : Монографія. Х. : Право, 2013. 448 с.
54. Слободянюк Н.О. Зарубіжний досвід стратегічного державно-приватного партнерства в інвестиційній сфері. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/13_2016/9.pdf (дата звернення: 11.11.2022 р.).
55. Тищенко В.Ф., Остапенко В.М. Проектне фінансування як форма публічно-приватного партнерства. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013. № 1. С. 141-144.
56. Ткаченко Я.С. Світовий досвід реалізації проектів у межах проектного фінансування. 2013. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Tkachenko_2013_1.pdf (дата звернення: 05.10.2022).
57. Томич М.І. Оцінювання та розвиток державно-приватного партнерства у зовнішньоекономічній діяльності: дис. на здобуття наукового ступеня доктора філософії / Львів, Національний університет «Львівська політехніка», 2022. 223 с.
58. Транш для Ескулапа: як і де бізнес може вкластися в охорону здоров'я. URL: <https://mind.ua/publications/20224759-transh-dlya-eskulapa-yak-i-de-biznes-mozhe-vklastisya-v-ohoronu-zdorov-ya> (дата звернення: 05.11.2022).

59. Філіпова Н.В. Державно-приватне партнерство як фінансовий механізм забезпечення інноваційного розвитку національної економіки. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 33. С. 125 – 132.
60. Філіпова Н.В. Регулювання державно-приватного партнерства в Україні *Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління*: зб. наук. праць Чернігів : ЧДІЕУ, 2014. № 4. С. 26–33.
61. Шилепницький П.І. Державно-приватне партнерство: теорія і практика : монографія. Чернівці, 2011. 455 с.
62. Шулюк Б., Гори В. Банківське проектне фінансування державно-приватного партнерства та його роль у забезпеченні суспільного добробуту. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. № 2(43). С. 17–23.
63. Шулюк Б. С. Концесія як форма реалізації проектів державно-приватного партнерства в Україні та світі. *Бізнес Інформ*. 2021. №2. С. 56–61.
64. Шулюк Б. Актуальні проблеми державного фінансування в контексті реалізації партнерських інфраструктурних проєктів держави і бізнесу. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/43478/1/%D0%A8%D0%A3%D0%9B%D0%AE%D0%9A.PDF> (дата звернення: 15.10.2022 р.).
65. Які проєкти можуть реалізовуватись у форматі державно-приватного партнерства та чому це вигідно для держави і бізнесу? URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/30/688709/> (дата звернення: 1.10.2022 р.).
66. A Global Review of Public Private Partnerships Trends and Challenges for Social Infrastructure. URL: https://www.matec-conferences.org/articles/matecconf/pdf/2018/06/matecconf_sibe2018_06001.pdf (дата звернення: 11.10.2022 р.).
67. Fabre A., Straub S. The Impact of Public-Private Partnerships (PPPs) in Infrastructure, Health and Education. 2021. URL: <https://www.tse->

fr.eu/sites/default/files/TSE/documents/doc/wp/2019/wp_tse_986.pdf (дата звернення: 1.10.2022 р.).

68. Linda M. English. Using public-private partnerships to deliver social infrastructure: the Australian experience. Chapters, in: Graeme A. Hodge & Carsten Greve (ed.), *The Challenge of Public-Private Partnerships*, chapter 15, Edward Elgar Publishing. URL: https://ideas.repec.org/h/elg/eechap/3210_15.html (дата звернення: 1.11.2022 р.).

69. McKinsey. URL: <https://www.mckinsey.com/> (дата звернення: 1.10.2022 р.).

70. Public-Private Partnerships. Bloomberg. URL: <https://www.bloomberg.com/quicktake/public-private-partnerships> (дата звернення: 10.10.2022 р.).

71. Unique considerations for social infrastructure public-private partnerships. URL: <https://dbia.org/wp-content/uploads/2018/05/DeeperDive-P3-Social-Infrastructure.pdf> (дата звернення: 10.10.2022 р.).

72. World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/> (дата звернення: 10.10.2022 р.).